

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2011:I.CPG.1065.2011

Evidenčna številka: VSL0069974

Datum odločbe: 15.11.2011

Področje: ZAVAROVANJE TERJATEV - IZVRŠILNO PRAVO - PRAVO VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Institut: predhodna odredba - *bianco menica* kot verodostojna listina

Zveza: ZIZ člen 23, 41a, 62, 257, 257/1, 258, 258/1, 258/1-1.

ZM člen 1, 2, 16, 16/2, 107.

ZPP člen 436, 436/3.

Jedro

Bianco menica z izpolnitvijo manjkajočih sestavin v skladu s pooblastilom postane prava *menica* in kot taka verodostojna listina v smislu določb ZIZ, zato je tudi izvršba na podlagi *bianco menice* dovoljena.

Pritožbene (prej ugovorne) navedbe, da *menica* ni izpolnjena skladno z dolžnikovim pooblastilom, v postopku zavarovanja s predhodno odredbo niso pravno upoštevne. O njih bo sodišče prve stopnje odločalo, ko bo presojalo utemeljenost tožbenega zahtevka.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in se sklep sodišča prve stopnje potrdi.

II. Tožena stranka krije sama svoje stroške pritožbenega postopka, dolžna pa je tožeči stranki v roku 8 dni po prejemu tega sklepa povrniti stroške pritožbenega postopka v višini 6.665,00 EUR, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečejo od preteka paricijskega roka dalje do plačila.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijanim sklepom:

- zavrnilo ugovor tožene stranke zoper sklep o zavarovanju s predhodno odredbo (I. točka izreka),
- zavrnilo predlog tožene stranke za povračilo stroškov v zvezi z ugovorom zoper sklep o zavarovanju s

predhodno odredbo (II. točka izreka) in

- toženi stranki naložilo, da je dolžna v 8 dneh tožeči stranki povrniti nadaljnje stroške zavarovanja v višini 6.645,00 EUR (III. točka izreka).

2. Zoper sklep se je pravočasno, iz vseh pritožbenih razlogov (prvi odstavek 338. člena Zakona o pravdnem postopku, v nadaljevanju ZPP, v zvezi s prvim odstavkom 366. člena ZPP), pritožila tožena stranka. Višjemu sodišču predlaga, da pritožbi ugodi in sklep sodišča prve stopnje razveljavi. Priglaša tudi pritožbene stroške.

3. Tožeča stranka je na pritožbo odgovorila in predlaga, da višje sodišče pritožbo kot neutemeljeno zavrne. Priglaša tudi stroške odgovora na pritožbo.

4. Pritožba ni utemeljena.

O očitani absolutni bistveni kršitvi določb pravnega postopka

5. Tožena stranka sodišču prve stopnje očita absolutno bistveno kršitev določb pravnega postopka iz 8. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. Sodišče prve stopnje naj bi s tem, ko toženi stranki skupaj s sklepom, s katerim je ugodilo predlogu tožeče stranke za izdajo predhodne odredbe, ni vročilo tudi predloga tožeče stranke za zavarovanje s predhodno odredbo, kršilo načelo kontradiktornosti.

6. Višje sodišče sicer pritrjuje toženi stranki, da bi ji prvostopno sodišče moralo skupaj s sklepom o predhodni odredbi vročiti tudi tožnikov predlog za zavarovanje s predhodno odredbo, vendar sodi, da je sodišče prve stopnje s tem, ko je toženi stranki tožnikov predlog vročilo naknadno dne 21. 7. 2011 (vročilnica pripeta list. št. 42), torej še v času teka ugovornega roka (1) zoper sklep o predhodni odredbi z dne 11. 7. 2011, že samo odpravilo očitano kršitev pravil pravnega postopka, zaradi česar se pritožbene navedbe v tem delu izkažejo za neutemeljene.

O bianco menici in domnevani nevarnosti

7. Tožena stranka v pritožbi nadalje navaja, da Zakon o menici ne ureja bianco menice, zato takšna *menica* ne more predstavljati verodostojne listine v smislu 23. in 41a. člena ZIZ.

8. Res je, da Zakon o menici (Ur. l. SFRJ, št. 104/1946 - Ur.l. RS, št. 82/1994, v nadaljevanju ZM) bianco menice posebej ne ureja. O njej govori posredno drugi odstavek 16. člena ZM, ki dopušča, da *menica* ob izdaji nima vseh sestavin in jih lahko upnik vpiše v blanket na podlagi sporazuma oziroma na podlagi pooblastila za izpolnitev. Bianco *menica* z izpolnitvijo manjkajočih sestavin v skladu s pooblastilom postane prava *menica* in kot taka verodostojna listina v smislu določb ZIZ, zato je tudi izvršba na podlagi bianco menice dovoljena.(2)

9. Nadalje tožena stranka trdi, da upnik meničnega blanketeta ni izpolnil v skladu z dolžnikovo menično izjavo.

10. Sodišče prve stopnje je izdalo sklep o izvršbi na podlagi priložene menice. Dolžnik (tožena stranka) je sklepu o izvršbi ugovarjal in sklep je bil v delu, v katerem je bila dovoljena izvršba, razveljavljen, postopek pa se nadaljuje kot pri ugovoru zoper plačilni nalog. Dolžnik (tožena stranka) v ugovoru ni ugovarjal, da *menica*, na katero se je skliceval upnik, ne izpolnjuje pogojev za verodostojno listino. Navajal je le, da ne gre za menico izdano dne 7. 5. 2009, da podpis trasanta na menični izjavi ni identičen s podpisom na vtoževani

menici ter da upnik menici ni predložil nobene specifikacije, na osnovi katere bi lahko dolžnik preveril, kako je upnik prišel do zneska.

11. Upošteva je dejstvo, da je bila *menica* priložena predlogu za izvršbo, je sodišče prve stopnje ob izdaji sklepa z dne 11. 7. 2011 lahko preizkusilo, ali je bil sklep o izvršbi (res) izdan na podlagi menice, kar je po 1. točki prvega odstavka 258. člena ZIZ pogoj za zakonsko domnevo, da obstoji nevarnost, da bo brez izdaje predhodne odredbe uveljavitev denarne terjatve onemogočena ali precej otežena. Gre za presojo, ali predložena listina izpolnjuje pogoje za verodostojno listino - *menico* in v zvezi s tem presojo, ali so podane vse predpostavke za izdajo predhodne odredbe po prvem odstavku 257. člena v zvezi s 1. točko prvega odstavka 258. člena ZIZ.

12. Pravilna je obrazložitev sodišča prve stopnje, da mora določena listina za to, da bi imela značilnosti menice, vsebovati vse sestavine, ki jih predvideva ZM. Presoja te listine v smislu ZM, torej presoja, ali ta listina izpolnjuje pogoje za *menico*, pomeni materialnopravno presojo. Kot je bilo že navedeno ZM dopušča, da je *menica* v času izdaje nepopolna (*bianco menica*), vendar pa mora biti menični blanket naknadno izpolnjen glede vseh bistvenih sestavin, da bi ustvarjal veljavno menično zavezo. Šele s pravilno izpolnitvijo namreč postane *bianco menica* prava *menica*.

13. Obvezne sestavine trasirane (lastne) menice določa ZM v 1. členu v zvezi s 107. členom. Če katerakoli od teh manjka, listina nima narave menice (2. člen ZM). Višje sodišče pritrjuje sodišču prve stopnje, da trasirana lastna *menica*, ki jo je v spis vložil upnik, obsega vse obvezne sestavine, to je 1) označbo, da je *menica* napisano v samem besedilu listine v jeziku, v katerem je *menica* sestavljena; 2) nepogojno nakazilo, naj se plača določena vsota denarja; 3) ime tistega, ki naj plača (trasat); 4) navedbo dospelosti; 5) kraj, kjer je treba plačati; 6) ime tistega, kateremu ali po čigar odredbi je treba plačati (remitent); 7) navedbo dneva in kraja izdaje menice in 8) podpis tistega, ki je izdal *menico* (trasant).

14. Kot je pravilno obrazložilo že sodišče prve stopnje, pritožbene (prej ugovorne) navedbe, da *menica* ni izpolnjena skladno z dolžnikovim pooblastilom, v postopku zavarovanja s predhodno odredbo niso pravno upoštevne. O njih bo sodišče prve stopnje odločalo, ko bo presojalo utemeljenost tožbenega zahtevka.

15. Na pritožbene navedbe, da domneva objektivne nevarnosti po 1. točki prvega odstavka 258. člena ZIZ obstoji le, če se predlog za zavarovanje s predhodno odredbo opira na plačilni nalog in na sklep o izvršbi, izdan na podlagi menice ali čeka, torej da sta potrebna oba pravna naslova kumulativno, ne alternativno, višje sodišče odgovarja s sklicevanjem na sklep VSRS II Ips 14/2010 z dne 25. 3. 2010. V tem sklepu je Vrhovno sodišče RS pojasnilo, da je sam postopek z izvršbo na podlagi verodostojne listine koncipiran tako, da sta združena posebni, skrajšani, pravnici postopek za izdajo plačilnega naloga in izvršilni postopek.(3) Zato sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine vsebuje dva dela: prvi kondementorni ali dajatveni naloga dolžniku plačilo izterjevane terjatve (nalog za plačilo), drugi pa dovoljuje izvršbo. Če dolžnik sklepu o izvršbi ugovarja v celoti ali v delu, v katerem mu je naloženo plačilo terjatve, sodišče na podlagi drugega odstavka 62. člena ZIZ razveljavi sklep o izvršbi le v tistem delu, v katerem je dovolilo izvršbo in določilo izvršitelja, ter morebiti opravljena izvršilna dejanja, postopek pa se nadaljuje kot pri ugovoru zoper plačilni nalog. Izvršilno sodišče torej prvega dela sklepa, v katerem je dolžniku naloženo plačilo, ne razveljavi. Tako je sodišče ravnalo tudi v tej izvršilni zadevi, saj dajatvenega dela sklepa o izvršbi, vsebovanega v prvem odstavku izreka, ni razveljavilo.

V teoriji ni spora, da je plačilni nalog (29. poglavje ZPP) sodna odločba v obliki sklepa, ki tožencu na podlagi verodostojne listine nalaga določeno plačilo.(4) Prav zato, ker je plačilni nalog sodna odločba, ki zaradi

pravočasnega ugovora ne postane pravnomočna, zakon določa, da je treba o usodi te sodne odločbe odločiti s končno odločbo. Po tretjem odstavku 436. člena ZPP sodišče v odločbi o glavni stvari odloči, ali ostane plačilni nalog v celoti ali deloma v veljavi ali pa se razveljavi.

Dajatveni del sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine (ali nalog za plačilo v takem sklepu) je vsebinsko enak plačilnemu nalogu v pravnem postopku. Oba nalagata dolžniku oziroma tožencu plačilo določenega zneska. Oba izda sodišče na podlagi presoje verodostojne listine. Zato gre tudi pri dajatvenem delu sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine za odločbo sodišča. Narave sodnega sklepa ne izgubi niti v primeru vložitve pravočasnega ugovora, saj v tem delu ne pride do razveljavitve sklepa. Ker mora sodišče v nadaljevanju ravnati kot pri ugovoru zoper plačilni nalog, tudi končna odločba o glavni stvari vsebuje odločitev o dajatvenem delu oziroma nalogu za plačilo iz sklepa o izvršbi na podlagi verodostojne listine (tretji odstavek 436. člena ZPP).

Dajatveni del oziroma nalog za plačilo tako ni bil razveljavljen, le pravnomočen ni postal.

16. Iz tega sledi, da kumulativno obstojita oba pravna naslova iz 1. točke prvega odstavka 258. člena ZIZ, sklep o izvršbi in plačilni nalog.

Sklepno

17. Na podlagi vsega navedenega je višje sodišče pritožbo tožene stranke kot neutemeljeno zavrnilo in potrdilo izpodbijani sklep (2. točka 365. člena ZPP).

18. Ker tožena stranka s pritožbo ni uspela, sama nosi svoje pritožbene stroške, dolžna pa je tožeči stranki povrniti stroške odgovora na pritožbo (prvi odstavek 154. člena v zvezi s prvim odstavkom 165. člena ZPP). Kot potrebne stroške je pritožbeno sodišče tožeči stranki priznalo odvetniške stroške nagrade za odgovor na pritožbo (tar. št. 3468) v višini 6.645,00 EUR ter pavšalni znesek za plačilo poštnih in telekomunikacijskih storitev (tar. št. 6002) v višini 20 EUR. Skupaj je tožena stranka tožeči stranki v osmih dneh od prejema tega sklepa dolžna povrniti 6.665,00 EUR pritožbenih stroškov.

(1) Glede na to, da je bil sklep o zavarovanju s predhodno odredbo toženi stranki vročen 15. 7. 2011, je rok za vložitev ugovora potekel z iztekom dne 25. 7. 2011.

(2) Tako tudi sodba VS RS II Ips 360/99 z dne 15. 3. 2000.

(3) Primerjaj V. Rijavec: Civilno izvršilno pravo, GV Založba, Ljubljana 2003, stran 207 in naslednje.

(4) Primerjaj J. Juhart: Civilno procesno pravo FLRJ, Ljubljana 1961, stran 568; Ude: Civilno procesno pravo, Ljubljana 2002, stran 377; V. Rijavec: Pravdni postopek, Zakon s komentarjem, tretja knjiga, GV Založba, Ljubljana 2009, stran 689.

Datum zadnje spremembe: 11.04.2012